

Отримано: 1 листопада 2017 р.

Прорецензовано: 15 листопада 2017 р.

Прийнято до друку: 22 грудня 2017 р.

e-mail: melumad@mac.com

DOI: 10.25264/2522-9672-2017-2(14)-3-16

Хансен Кеннет. «Пошук балансу»: хасиди, стародавній фанатизм і назорей. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Релігієзнавство»*. – Острог: Вид-во НУ«ОА», 2018. № 2(14). С. 3–16.

УДК 296.1

Хансен Кеннет,
професор кафедри гебраїстики та близькосхідних студій
університету Центральної Флориди,
м. Орландо, Флориди, США

«ПОШУК БАЛАНСУ»: ХАСИДИ, СТАРОДАВНІЙ ФАНАТИЗМ І НАЗОРЕЙ

Статтю присвячено походженню, структурі та особливостям хасидів – благочестивої єврейської секти пізньої античності. Існує гіпотеза про те, що Ісус з Назарета мав відношення до цієї реорганізованої групи побожних євреїв і це об'єднувало його з тими, хто чинив опір жорстокості. Однак виникає запитання, чи слід розмежовувати ранніх і пізніх хасидів на основі їхньої відносної войовничості або відсутності як такої. Автор припускає, що ці пізні сектанти, включно з назорейми, могли вдаватися до зброї так само, як і їхні пращури епохи Маккавеїв.

Ключові слова: хасиди, назорей, книги Макавеїв, Ісус, войовничі хасиди, хасиди-паціфісти.

Kenneth Hanson,
Ph. D., Professor of Judaic Studies at the University of Central Florida,
Orlando, the USA

«THREADING THE NEEDLE»: THE HASIDIM, ANCIENT «ZEALOTRY» AND THE NAZARENE

The article deals with such an important topic as the origin, composition and character of the pious Jewish sect of late antiquity, the so-called hasidim ha-rishonim. There has been considerable speculation that Jesus of Nazareth was related to this re-organized group of pietists, making him likewise opposed to violence or militancy. The question here is whether it is correct, however, to posit a distinction between early and later Hasidim on the basis of their relative militancy or lack thereof? The author will assert that these later sectarians, arguably including the Nazarene, might have been just as likely to take up arms as their forebears of the Maccabean age, as long as there was a cause of sufficient gravity.

Key words: *hasidim, the Nazarene, the books of Maccabees, Jesus, militant Hasidim, pacifistic Hasidim.*

Постановка проблеми. Походження, структура та характер благочестивої єврейської секти давнього періоду античності, так званих хасидів, як зазначено в рабинській літературі, є такі ж загадкові сьогодні, як і тоді, коли Талмуд був вперше відредагований. Побутує думка, що ці набожні ізраїльтяни чинили жорсткий опір переслідуванням царя Антіоха в другому столітті до Р.Х. (який, до речі, намагався викоринити іудаїзм). Ст. по тому вони відродилися вже у вигляді невійськового руху і стали відомі тим, що демонстрували неповагу у присутності Бога, що виявлялось у справах ритуальної чистоти. Остання значила набагато менше, наголошуючи на важливішій ролі добродетності та добрих вчинків. Існує навіть гіпотеза про те, що Ісус з Назарету мав відношення до цієї реорганізованої групи побожних євреїв і це об'єднувало його з тими, хто чинив опір жорстокості. Однак виникає запитання, чи слід розмежовувати ранніх і пізніх хасидів на основі їхньої відносної войовничості або відсутності як такої? Я припускаю, що ці пізні сектанти, включно з назореями, могли вдаватися до зброї, як і їхні пращури епохи Макавеїв. Зрештою, нам не слід шукати суперечності в Ісусі як євреї та історичному персонажі, який був у союзі з хасидами і, в той же час, прихильно ставився до антиримської пропаганди того часу, яка, зрештою призвела до повстання зелотів упродовж 66-70 років Р.Х.

Виклад основного матеріалу.

Відкриваючи по-новому хасидів. Одна з найбільш загадкових таємниць усіх сектантських рухів, що існували за часів другого єврейського царства, відноситься до періоду, за текстовими джерелами, побожних – хасидів. Ким були ті хасиди і коли ми можемо відстежити їх в історії Ізраїльського суспільства?

Давньоєврейський термін «хасид» вперше трапляється в текстах священних писань, хоча це було загальне позначення людей, які були благочестиві і чесні, освячені, і які трималися осторонь решти людей [1]. Міллар Бароуз дійшов, навіть, до того, що припустив, що в ті часи існувала побожна/аскетична тенденція, що знайшла своє втілення навіть на ранніх етапах як Рехавітська секта, як про це йдеться в книзі пророка Єремії (35:6-7), і членів якої знову згадують в псалмах як «бідних», і к таких, які вірили в Бога заради власного спасіння [2].

Тоді ми могли б запитати: якщо така група побожних євреїв існувала, то чи могли б вони стати осередком тих, яких формально почали називати хасидами, перша письмова згадка про яких є в першій книзі Макавеїв [3]. Імовірно згадку про тих «борців за свободу» знаходимо в псалмі 149, який вихваляє групу борців, називаючи їх «святими» :

Хай радіють у славі святі,
Хай співають на ложах своїх,
Прославлення Бога на їхніх устах,
а меч обосічний – ув їхніх руках,
щоб чинити між племенами помсту.
Між народами – кари,
Щоб їхніх царів пов'язати кайданами,
А їхніх вельмож ланцюгами,
щоб між ними чинити суд написаний!

Він – величність для всіх Богобійних! (Псалом 149:5-9)

Цей уривок відповідає за змістом боротьбі проти гніту Селевкіда у другому столітті до Р.Х. Деякі науковці стверджують, що ці хасиди, разом із іншими згадками в книзі псалмів, насправді представляють тих, хто боровся разом з Макавеями упродовж 168-164 роках до Р.Х. Хиткість такого припущення в тому, що псалми були написані в середині другого ст. до Р.Х [4]. І це ще не факт. Хоча можливо, що хасиди у повстанні Макавеїв, були тією самою групою або вийшли з тієї групи, що згадується в псалмах.

Ранні бойовики і та пізні пацифісти. Слід зауважити, що один уривок дає пряме посилання на хасидів, що стосується їхнього рішення приєднатися до Мататія і його людей у боротьбі проти панування Селевкіда в Ізраїлі [5]:

Тоді до них пристала група Асидеїв, найвідважніших в Ізраїлі, – кожен відданий Законові (1 книга Макавеїв 2:42).

Що вражає найбільше – то це бойовий дух уривку і той факт, що ці «побожні» були здані зібрати значну військову силу. Ця думка має своє продовження в 2-ій книзі Макавеїв, яка закликає оголосити Іуду Макавея їхнім вождем:

Ті з юдеїв, які зветься сидеями і якими верховодить Юда Макавейський, мають тільки війну та бунт на думці й не дають Царству зажити спокійно (2 Книга Макавеїв 14: 6).

Припускають, що ці ранні хасиди мали винятково жорстокий характер. Хоча посилання на хасидів в книгах Макавеїв не має прямого посилання на те, що вони повстали задля того або воювати проти

Селевкіда за часів Антіоха IV, проте припускають, що вони вже існували в той час [6]. Військове протистояння не було їхньою метою, щонайменше на початку. Отже, ми можемо припустити, що називаючи ранніх хасидів войовничими є перебільшенням. Вони, можливо, вдалися до жорстокості перед лицем переслідувань царя Антіоха.

Це зауваження є релевантним, оскільки його підтримує значна кількість науковців, які навіть стверджують, що войовничі хасиди у повстанні Макавеїв слід відрізнити від не войовничих, пізніших груп «побожних». Ці пізніші хасиди були близькі до світу мудреців, які характеризували їх як людей побожного характеру, тому навіть важко уявити, що вони могли б взяти зброю в руки за будь-яких обставин. Шмуель Сафрай та інші дійшли навіть до того, що прямо пов'язують пізніх, не войовничих хасидів із історичним Ісусом [7]. Сафрай, Дейвід Флюсер і Геза Вернес, за тональністю та змістовним наповненням, проводять паралель між Ісусом з Нового Заповіту і цими «реорганізованими» хасидами [8].

Деякі науковці зазначають, що цей рух хасидів сприяв посиленню релігійного фанатизму, творячи чудеса [9]. Інше питання в тому, чи ці хасиди існували взагалі, оскільки відсутні надійні джерела, які б підтверджували таку думку. Я берусь стверджувати, що ці пізні творці чудес, включно з Ісусом, були хасидами, очевидно прямими нащадками макавейських хасидів.

Припускаючи, що такі люди входили до руху «побожних», напруження між цими хасидами (включно з Ісусом) та іншими до равіністичними мудрецькими подано в Хоні ха-Меагель (Honi ha-M'agel), якого вважають хасидом, який під час тривалої засухи намалював коло в пилюці, став у це коло і завив, що він не зрушить з місця, допоки Всемогутній не пошле дощ. Переповідають, що мудрець, Шимон бен Шета, прокляв би Хоні за таке зневажливе ставлення, якби не той факт, що Бог послухав його як батько слухає сина [10].

Спосіб малювати коло смерті стає більш інформативним, коли стосується відмінностей між ранніми войовничими та пізніми пацифістськими хасидами. Йосиф Флавій пише, що близько 63 року до Р.Х. під час міжусобної війни між Аристовулом II і Хірканом II, Хоні був ув'язнений останнім. Той і попросив Хоні помолитися Богу від його імені і проти його ворогів. Відповідь Хоні є типовою для не войовничих, пізніше «змінених» хасидів: «Господи, Творець Всесвіту, оскільки оточені і ті, хто їх оточив є твоїм народом, то я прошу Тебе

не відповідати на молитву зла». Йосиф Флавій пише: «Його каменували до смерті» [11].

Розвінчуючи войовничість Ісуса. Кросан, так само як і Геза Вермес, сприймають Ісуса в контекст традиції чудо творення, яка коріниться в розповідях про Іллю та Єлісея [18].

Дослідник далі зазначає, що ці особистості були керовані абсолютноною Божою силою, незалежно від впливу ритуалів та інституцій. Чарівник має особисту силу, він протистоїть будь-якому священику, громадському лідеру чи навіть храму. Робота чарівника, на думку Кросана, уподібнюється релігійному бандитизму [19].

Якщо припустити, що Кросан правий, то чи слід нам розмежувати Ісуса та хасидів? Чи, можливо, тоді не було взагалі ніяких хасидів, а були лише чарівники? В кінцевому аналізі багато залежить від правдивості рабинської літератури, зважаючи на те, що точний період існування хасидів неможливо визначити.

Інший переконливий аргумент полягає в тому, що власне поняття *хасид* з часом змінювалось, від біблійного опису праведної людини до побожних євреїв періоду Макавеїв, які приєдналися до повстання проти Селевкіда, до тих, які були винятковою святості та чистоти, у поєднанні з містикою та аскезою, періоду Танаху і навіть значно пізніше [20].

Я вважаю, що необґрунтовано навіть припускати, що пізні хасиди (до яких належав Хоні та, імовірно, Ісус) не існували [21].

У дослідженнях про Ісуса головна проблема полягає в тому, що його намагаються подати в тому або іншому світлі. За аналогією з багатьма історичними особами (вважаю, що Ісус був історичною постаттю), правдива картина – набагато складніша. Відкидати будь-який натяк на войовничий націоналізм у оповідях про Ісуса та його вченнях було б, щонайменше наївно, а з іншого боку, було б так само хибно стверджувати, що він був стовідсотковий фанатик, якого стратили за підривну, антиримську пропаганду.

Висновки. Отже, я спробував зважено розібратися, як ми розуміємо хасидів (та Ісуса з Назарета), зважаючи на їхнє ставлення до насильницьких методів боротьби. Цілком очевидним є те, що прославлений Назорей був тісно пов'язаний з іудаїзмом періоду до Танаху, якого сприймали в прямому сенсі як чарівника. Однак, було б хибно зображати його як радикального повстанця, якого Ірод знищив як загрозу Римському пануванню.

Завдяки рукописам Мертвого моря ми маємо яскравий приклад того, як сектантський рух дотримувався суворих принципів побожності, а з іншого боку, використовував Божу допомогу задля справи звільнення народу від Римського ярма.

Схоже на те, що сектанти Мертвого моря справді долучилися до великого повстання проти Риму, що підтверджують археологічні свідченням фрагментів рукописів, знайдених в Масаді. На їхню думку, це мала бути апокаліптична війна, яку вони очікували, а їхня участь в ній ніяким чином не співпадала з їхнім раннім пацифізмом. Якби Ісус жив трьома ст.ми по тому, чи він би долучився до повстання? Це питання заслуговує на глибоке дослідження.

Kenneth Hanson,

*Ph. D., Professor of Judaic Studies at the University of Central Florida,
Orlando, the USA*

**«THREADING THE NEEDLE»:
THE HASIDIM, ANCIENT «ZEALOTRY» AND THE NAZARENE**

The origin, composition and character of the pious Jewish sect of late antiquity, the so-called hasidim ha-rishonim, as attested in rabbinic literature, is as mysterious today as when the Talmud was first redacted. It has been suggested that these pious Israelites arose as a fiercely militant response to the Antiochan persecution of the second century B.C.E., only to reappear a century later as a non-militant movement, known for cultivating a special familiarity with the Divine Presence. The former were said to have been scrupulously observant in matters of ritual purity; the latter much less so, emphasizing instead the performance of good deeds. There has been considerable speculation that Jesus of Nazareth was related to this reorganized group of pietists, making him likewise opposed to violence or militancy. Is it correct, however, to posit a distinction between early and later Hasidim on the basis of their relative militancy or lack thereof? I will assert that these later sectarians, arguably including the Nazarene, might have been just as likely to take up arms as their forebears of the Maccabean age, as long as there were a cause of sufficient gravity. Consequently, we need find no contradiction in Jesus the Jew, as a historical personage, being allied with the Hasidim, as some have speculated, while at the same time being broadly sympathetic toward the anti-Roman agitation of his day, that would ultimately erupt as the Zealot-lead revolt of 66 – 70 C.E.

Reconstructing the Hasidim. One of the most curiously enigmatic of all the sectarian movements thought to have existed in the second Jewish Commonwealth is referred to in textual sources from the period as the «pious» – the Hasidim. Who were these Hasidim and when do we first

encounter them in ancient Israelite society? The reconstruction of the Hasidim as a sectarian group is certainly a daunting task, but one that has significant implications with respect to serious research of the Second Jewish Commonwealth and its multiple sectarian movements.

We first come upon the Hebrew term *hasid* in the texts of the Scriptures, though it appears to be a generic reference to people of piety and upright character, especially individuals considered consecrated and set apart from others [1]. Millar Burrows went as far as to speculate that there was a diffuse pietistic/ ascetic tendency that expressed itself as early as the Rechabite sect of Jeremiah 35:6-7, surfacing again in the later psalms as the «poor» who trust God for their salvation [2].

We might indeed ask: if such a group of pietists existed (whether or not they are mentioned in the psalms), might they have become the core of those who formally came to be known as the Hasidim, the first recorded mention of whom is found in the book of 1 Maccabees? [3]. A possible reference to those «freedom fighters» may be found in Psalm 149, which praises a group of fighting «saints» :

Let the saints (hasidim) exult in glory; let them sing for joy upon their beds. Let the high praises of God be in their mouth, and a two-edged sword in their hand; To execute vengeance upon the nations, and chastisements upon the peoples; To bind their kings with chains, and their nobles with fetters of iron; To execute upon them the judgment written; He is the glory of all His saints (hasidim). (Psalm 149:5-9).

This passage would certainly befit the second century BCE struggle against Seleucid oppression. Some scholars argue that these *hasidim*, along with certain other references in the book of Psalms, in fact represent those who fought alongside the Maccabees from 168 to 164 BCE. The assumption, as well as the difficulty with this line of reasoning, is that this and other such psalms were indeed the product of the mid-second century BCE [4]. That of course is far from certain. It is nonetheless possible that the Hasidim of the Maccabean revolt were either the same group, or grew out of the same group mentioned in Psalms.

Early Militants and Later Pacifists? Importantly, one passage makes direct mention of the Hasidim (referred to by the Greek term *Assidaioi*), with respect to their decision to join Mattathias and his company in their struggle against Seleucid domination of the land of Israel [5]:

Then was assembled to them the congregation of the Assideans, the stoutest of Israel/ «exceedingly forceful», every one that had a good will for the law. (1 Maccabees 2:42).

What strikes us immediately is the militancy of the passage, and the fact that these pietists were said to be capable of assembling a sizable military force. That idea is bolstered by a separate account of the same events, in 2 Maccabees, which goes as far as to declare Judah Maccabee as their «captain» :

They among the Jews that are called Assideans, of whom Judas Maccabeus is captain, nourish wars, and raise seditions, and will not suffer the realm to be in peace. (2 Maccabees 14:6).

It is therefore assumed that these early Hasidim were of an exceptionally violent character. However, it is noteworthy that references to the Hasidim in the books of Maccabees do not indicate that they arose for the purpose of battling the Seleucids under Antiochus IV, but rather suggest that they were already in existence, having galvanized for some other reason [6]. Militant warfare was therefore not their *raison d'être*, at least at the outset. Accordingly, we might well argue that to call these early Hasidim militant by nature amounts to an overgeneralization. They may simply have turned to violence in the face of the Antiochan persecution.

This observation is particularly relevant, given the notion, advanced by a number of scholars, that the militant Hasidim of the Maccabean revolt are to be distinguished from a later, thoroughly non-militant group of pietists. These later Hasidim were presumably akin to the world of the Sages, who reference them as men of such reverent character that one would be hard pressed to imagine them taking up the sword under any circumstances. Shmuel Safrai and others have gone as far as to make a direct link between the later, presumably non-militant Hasidim, and the historical Jesus [7]. Safrai, as well as David Flusser and Geza Vermes, linked the Jesus of the New Testament in tone and substance with these «reorganized» Hasidim [8].

Some point out that this particular movement of Hasidim were known for having fused religious zeal with the working of miracles [9]. Others question whether these «Hasidim» existed at all, due to a paucity of reliable sources. I will argue that this later crop of miracle workers, including Jesus, were indeed Hasidim, perhaps the direct offshoots of the Maccabean Hasidim. I will also assert that while they might have adopted different attitudes than their forebears with regard to various matters (including ritual purity), they were not necessarily less militant or «zealous» with regard to national liberation.

Assuming that such individuals comprised an authentic pietistic movement, the tension between these particular Hasidim (Jesus arguably included) and other pre-rabbinic Sages is exemplified in Honi ha-M'agel (generally considered a Hasid), who, during a long drought, audaciously drew a circle in the dust, stood in the center, and declared that he would not move until the Almighty sent rain. We are told that the pre-tannaic sage, Shimon ben Shetach, would have excommunicated Honi for such disrespectful behavior, were it not for the fact that God listened to him «like a father listens to his son.» [10].

The manner of the Circle-Drawer's death is even more telling when it comes to distinguishing between early militant and later pacifistic Hasidim. Josephus records that around 63 BCE, during the internecine warfare between Aristobolus II and Hyrcanus II, Honi was taken prisoner by the latter and asked to offer prayer on his behalf and against his foe. Honi's response typifies the non-violent approach of the later «reorganized» Hasidim: «Lord of the universe, as the besieged and the besiegers both belong to Your people, I beseech You not to answer the evil prayers of either.» Josephus continues: «He was thereupon stoned to death.» [11]. It is certainly tempting to compare the much-vaunted nonviolent approach of Jesus with that of the Circle-Drawer, and view them both as Hasidim of the post-Maccabean variety. This is nonetheless far from conclusive, given the fact that such characters are never called «Hasidim» *per-se*. Some prefer to characterize them as «charismatic solitaires,» at the margins of the early rabbinic movement [12].

But however tempting to compare Jesus with Honi ha-M'agel, and to see them both as non-militant, pacifistic pietists, it is equally important to recognize the dramatic difference between the events driving the Maccabean revolt and those involving two brothers squabbling for succession to the throne of Queen Shlomzion. We need see no contradiction between the full-throated support of the Maccabean freedom fighters by the early Hasidim and the seemingly pacifistic response of at least one of their spiritual descendants to the fratricidal conduct of Aristobolus II and Hyrcanus II.

The Hasidim in Rabbinic Literature. As with the story of Honi, much of our analysis depends upon rabbinic literature, which specifically mentions a group of pietists known as *hasidim ha-rishonim* (the «pious men of old» or «first Hasidim»), who were said to be rigorous in observing the Torah, even beyond its literal sense. The Mishnah (*Ber* 5:1) and the Babylonian Talmud (*Ber* 32b) depict them as emptying their minds and directing their hearts to God an hour prior to prayer. Other scrupulous

conduct is said to have involved attaching fringes to the corners of their garments after only three handbreadths had been woven, consorting with their wives only on Wednesdays in the hope that a child would not be born on the Sabbath, and burying thorns and broken glass at three handbreadths to avoid the possibility of doing harm to others (*B K 30a*). It was even said, according to a late post-talmudic tractate (*Sem 3:10*) that some perished as a result of purging themselves, so as to enter the world to come in a state of ritual purity. But which Hasidim were these, those of the Maccabean era, or those to whom Honi ha-M'agel belonged?

While such accounts were composed long after the fact, they are at the very least evidence that although such pietists (*ha-rishonim*) no longer existed as a distinct group by the time the Mishnah was redacted, they were nonetheless believed to have been extremely zealous for the law. The lingering question is whether both groups of Hasidim (the allies of the Maccabees and their reorganized counterparts) were equally zealous in the pursuit of peace.

Safrai argues that Talmudic examples of the later, non-militant class of Hasidim include the the Galilean disciple of Yohanan ben Zakkai (famously non-militant in his own right), Hanina ben Dosa, who was recounted in the Mishnah as praying over the sick (as Jesus was said to do in the Christian Gospels), announcing who would live and who would die. When asked how he could be certain, he would reply that if his prayer were «fluent» in his mouth, he knew it had been received; otherwise it was rejected (*bBer 34b*). Some have also found parallels with the worldview of the Hasidim in certain parables appearing in rabbinic literature. A case in point relates to the issue of whether study took precedence over good deeds or vice versa. The later Hasidim stressed the redemptive role of action, as expressed, not surprisingly, by Hanina ben Dosa:

He in whom the fear of sin takes precedence of wisdom, his wisdom will endure; but he in whom wisdom takes precedence of his fear of sin, his wisdom will not endure (M Ab 3:11)[13].

This theme is also prominent in the teaching of Jesus: «Let your light so shine before men that they may see your good works...» (Matthew 5:16) [14]. This was also the position of Shimon ben Gamaliel (though later overturned by the Sages in 120 CE), who classically declared: «Not learning but doing is the chief thing» (*M Ab 1:17*).

Likewise, in *Tanna debe Eliyahu Rabbah 17*, it is said that the man whose deeds exceed his wisdom is blessed [15]. The «Torah» of Jesus

---

therefore appears to coincide closely with that of the Hasidim, leading not a few scholars to conclude that the Nazarene was himself a Hasid.

A Question of Sources. For their part, the Sages may well have engaged in a good deal of rewriting history, in order to depict the whole of Israelite society (save the despised Zealots) as lovers of peace and «pursuers of peace» (in rabbinic parlance *rodfei shalom*). Their motive was doubtless for internal consumption as well, to discourage the kind of rebelliousness among the people that had brought on these catastrophes in the first place. Indeed, the entirety of rabbinic literature is largely void of references to the Zealot faction, almost as if they never existed. The violent aspects of other societal currents would be downplayed by the Sages, while emphasizing, in the case of the Hasidim, only their piety.

Returning to the language of 1 Maccabees, is the expression – «exceedingly forceful» – inconsistent with depictions of the later Hasidim as pious men of peace? The same question is pertinent when it comes to one of the «four philosophies» described in some detail by Josephus – the Essenes. Philo paints the Essene sect with a pacifistic brush, insisting that there were no makers of weapons or armor among them [16]:

Pliny the Elder also references the Essenes, depicting them as celibate hermits [17]. We must of course recognize that Essene authorship of the Dead Sea Scrolls remains very much in debate, but it is undeniable that the Qumran texts themselves contain elements that are tonally violent in multiple passages, and this fact may provide a solution to the seeming disparity between the early Hasidim and the supposedly non-violent later variety of pietists. I would argue that we might understand the Hasidim, like the Essenes (though not identical with them), as being capable of militarism and warfare (when done in the context of religious zeal) while at the same time being «pursuers of peace,» even naïvely so, witness their withdrawal from the ongoing revolt as soon as the Aaronide high priest Alcimus was appointed. Such an ideology – torn between militancy and pacifism – is not as incongruous as we might imagine.

Demilitarizing Jesus. Considering the clear reluctance of the Sages to endorse warfare, I would suggest that pacifistic portrayals of pious individuals such as Honi may well amount to anachronistic reinterpretations, at least on some levels. John Dominic Crossan agrees that Talmudic portraits suffer from anachronism, though he asserts that Honi should not be identified as a charismatically gifted Hasid at all. Rather, he views him as a magician operating outside establishment religious circles, especially since such individuals do not appear to have been defined by their strict

---

observance of the law. Crossan, in the same vein as Geza Vermes, sees Jesus in the context of the same miracle-working tradition, rooted in the stories of Elijah and Elisha [18]. He further points out that these same individuals are said to have been guided by unmitigated divine power, unmediated by and independent of normative rituals and institutions. The magician appears as a personal or individual power, in opposition to any priest or communal leader, or to the Temple itself. The work of the magician, as Crossan sees it, amounted to religious «banditry.» [19].

If Crossan is right in this regard, should the identification of Jesus with the Hasidim also be abandoned? Were there no «Hasidim» at all, only «magicians»? In the final analysis, a great deal depends on the veracity we attach to the rabbinic material, considering that the precise period of the *hasidim ha-rishonim* is impossible to determine. A more cogent argument is that the concept of the Hasid evolved through various stages, from the biblical description of the righteous person, to the pietists of the Maccabean period, who joined the revolution against the Seleucids, to those of unique sanctity and holiness, combined with mystical and ascetic characteristics, of the tannaitic and later periods [20]. It is not unreasonable to assume that some of the details regarding the Hasidim may have been skewed by the agenda of the Sages, but I would argue that it is unwarranted to assume that the later Hasidim (to whom Honi and possibly Jesus belonged) did not exist [21].

In a different context, when it comes to the attitude of Jesus and his followers toward militancy, a careful review of early Christian sources seems to suggest a similar skewed portrait. Just as the Sages were determined to recast Judaism as a religion of peace, a similar process of «demilitarizing» a textual tradition is likely to have taken place among those who recorded the «Torah of Jesus,» as expressed in the Christian Gospels. The Christian patriarchs (following in the venerable footsteps of the apostle Paul) were just as determined to avoid the impression that they represented any threat to Roman rule.

With regard to Jesus research as a whole, I would argue that the main problem is the attempt to cast the Nazarene in one mold or another. As with many historical figures (assuming Jesus to be historical), a truthful picture is much more complex. To dismiss any hint of militant nationalism in the narratives and/or teachings of Jesus is at best naïve, but it is equally mistaken to claim that he was a full-throated Zealot, who was executed for his subversive, anti-Roman agitation.

Conclusion. In sum, I have attempted to «thread the needle» in terms of how we are to understand the Hasidim (and Jesus of Nazareth) in relation to their attitudes toward violent militarism. It seems clear enough, Crossan notwithstanding, that the illustrious Nazarene was too much linked to the pre-tannaic Judaism of his day to be categorized merely as a «magician.» But it is equally misleading to cast him in radically insurrectionist, Zealot tones, as if he were one with Hezekiah the Galilean, whom Herod had murdered, as a threat to Roman hegemony.

Thanks to the Dead Sea Scrolls, we have a vivid example of how a sectarian movement could be devoted to strict piety while at the same time imploring divine aid in the cause of liberation from the Roman yoke. It is likely in the end that the Dead Sea sectarians did indeed join the Great Revolt against Rome, given the archaeological evidence of scroll fragments discovered on Masada. In their minds this must have been the apocalyptic war they had expected, and their participation in it is by no means inconsistent with their earlier «pacifism.» Had Jesus lived three decades later might he too have joined their cause as well? This question deserves a great deal more reflection.

Notes

1. Psalm 37:28; 79:2; 89:5; 97:10.
2. Burrows Millar. *An Outline of Biblical Theology*. – Philadelphia: Westminster John Knox, 1946. P. 151-152; see also Isaiah 66:2, 5.
3. Schwartz Daniel R. «Hasidim in 1 Maccabees 2:24?». *SCI* 13 (1994). P. 7-18.
4. Gulkovitsch Lazar. «Die Entwicklung des Begriffes hasid im Alten Testament». *Acta et commentationes Universitatis tartuenss Dorpatensis* 32 (1934). P. 22; and *Die Bildung des Begriffes Hasid*. Tartu: K. Mattiesen, 1935.
5. Davies Philip R. «Hasidim in the Maccabean Period». *JJS* 28 (1977). P. 127-140.
6. Jacobs L. «The Concept of Hasid in the Biblical and Rabbinic Literatures». *JJS* 8 (1957). P. 143-154.
7. Safrai Shmuel. «The Teaching of Pietists in Mishnaic Literature». *JJS* 16 (1965), 27–31; idem, «Hasidim and Men of Deeds». *Zion* 50 (1985). P. 133-154 (Heb.); idem, «Mishnat Hasidim in the Literature of the Tannaim». *In Times of Temple and Mishnah: Studies in Jewish History*. Jerusalem: Magnes, 1996. P. 2:501-17 (Heb.); idem, «The Pharisees and the Hasidim». *Sidic* 10 (1977). P. 12-16 (Heb.); Ch. Safrai and Z. Safrai «Holy Men and Rabbis in Talmudic Antiquity». *Saints and Role Models in Judaism and Christianity* / eds. Marcel Poorthuis and Joshua Schwartz. Leiden: Brill, 2004. P. 45-58; G. Vermes. «Hanina ben Dosa». *JJS* 23 (1972). – P. 28-50; idem, «Hanina ben Dosa». *JJS* 24 (1973). P. 51-64; and Aharon Oppenheimer. *Galilee in the Period of the Mishnah*. P. 28-29.

8. Safrai S. «Jesus as a Hasid,» Proceedings of the Tenth World Congress of Jewish Studies. Jerusalem: World Congress of Jewish Studies, 1990. P. 1-7. (Heb.); David Flusser. *Jewish Sources in Early Christianity*. New York: Adama Books, 1987. P. 33-37; G. Vermes. *Jesus the Jew*. London: William Collins Sons, 1973. P. 72-82.

9. yDem 1.3 (21d-22a), bTaan 24b-25a, yDem 1.2 (22a) par. ySheq 5.2 (48d); DevR 3.3, bYeb 121b par. bBQ 50a, cf. Michael Becker. *Wunder und Wundertäter im frührabbinischen Judentum*. *WUNT*, IL.144. Tübingen: Mohr Siebeck, 2002. P. 363-364.

10. M Ta'an 3:8; bTa'an 23a.

11. Josephus, Ant 14.2.1, 21.

12. Becker M. «Miracles in Early Rabbinic Literature: Some Questions on their Pragmatics». *Wonders Never Cease: The Purpose of Narrating Miracle Stories in the New Testament and its Religious Environment* / eds. Michael Labahn, L. J. Lietaert Peerbolte. London: T & T Clark, 2006. P. 63.

13. Turnage Marc. The Linguistic Ethos of the Galilee in the First Century, CE. *The Language Environment of First Century Judaea* / eds. Randall Buth, R. Steven Notley. Leiden: Brill, 2014. P. 175.

14. This theme is also emphasized in Psalm 97:11 – or zaruah la-tzadik.

15. Friedmann M. *Seder Eliahu Rabba and Seder Eliahu Zuta (Tanna d'be Eliahu)*. Jerusalem: Wahrman Books, 1969. See also Steven Notley and Ze'ev Safrif. *Parables of the Sages: Jewish Wisdom from Jesus to Rav Ashi*. Jerusalem: Carta, 2013. P. 26, 245.

16. «Among those men you will find no makers of arrows, or javelins, or swords, or helmets, or breastplates, or shields; no makers of arms or of military engines...» (Quod Omnis Probus Liber, 12.78.) Regarding the notion that the Essenes and the Hasidim were one and the same, see H. L. Ginsberg. «The Hebrew University Scrolls from the Sectarian Cache». *BASOR 112* (1948). P. 30; Zeitlin S. «The Essenes and Messianic Expectations». *JQR XIV* (1954-55). P. 83-119. See also Buchler Adolf. *Types of Jewish-Palestinian Piety from 70 BCE to 70 CE: The Ancient Pious Men*. Oxford: Oxford Univ. Press, 1922. P. 83-87; see also Louis Jacobs, *Holy Living*, 5.

17. Plin. Nat 5. 15.

18. Crossan John Dominic. *The Historical Jesus: The Life of a Mediterranean Jewish Peasant*. San Francisco: Harper, 1991. P. 303-353; see also Markus Cromhout. *Jesus and Identity: Reconstructing Judean Ethnicity*. *Q (Eugene, OR: Cascade Books*, 2007. P. 47.

19. Cromhout, 157-58; 305.

20. Jacobs. «The Concept of Hasid». P. 143-154.

21. Baer Y.F. «The Ancient Hassidim in Philo's Writings and in Hebrew Tradition» (Heb.) *Zion 18* (1953). P.91-108; idem., *Yisrael ba-Ammim*. Jerusalem: Bialik Institute, 1955; Singer S.A. *The Hasid in Qumran and in the Talmud*. Whitehall, NJ: Whitehall Publishing, 1974.